

Doc. PhDr. Oldřich Kašpar, CSc.

Ústav etnologie FF UK, Praha

Posudek disertační práce

Zuzana, Korecká, *Tarahumarský obraz světa*, doktorská disertační práce, Praha 2014, 112 s., tabulky v textu, obrazová příloha.

Disertační práce Mgr. Zuzany Korecké je věnována jednomu z nejzajímavějších indiánských etnik současného Mexika – Tarahumarům. Tarahumarové (vlastním jménem Rarámuri = Lehkonozí) obývali a dodnes obývají severozápadní oblasti současných Spojených států mexických a dá se říci, že ke studiu jejich jazyka a kultury přispěli již v 18. století misionáři z České provincie TJ zejména Josef Neumann, který v roce 1730 vydal v klementinské jezuitské tiskárně *Kroniku tarahumarských povstání* sepsanou v latině a Matyáš Steffel, jehož rukopisná gramatika tarahumarského jazyka je dodnes dochována ve fondu Moravské zemské knihovny v Brně.

Autorka se ve své práci snaží odpovědět na několik základních otázek, z nichž zřejmě nejdůležitější se soustřeďují na postavení mýtu v tarahumarském obrazu světa a na vztah tarahumarského jazyka a kultury.

Práce vychází ze tří základních zdrojů. První z nich představují právě jezuitské prameny z 18. století, druhým jsou pak výsledky vlastních autorčiných terénních výzkumů a třetím pramenem jsou práce význačných badatelů, zejména antropologů, kteří se zabývali a zabývají různými aspekty tarahumarského jazyka a tarahumarské kultury.

Celý text je rozdělen do pěti částí (včetně úvodu a závěru) a názvy jednotlivých kapitol (Primární systémy a *obraz světa*, Druhotné systémy a *obraz světa* vcelku jasně naznačují, jakými konkrétními tématy se autorka zabývá.

V úvodu rozděleném do několika podkapitol (Problematika Severozápadní oblasti Mexika, Tarahumarové v kulturně-geografickém prostředí, Mytologický kontext Mesoameriky, Prostor, čas a kauzalita v toltécko-chichimécké historii ad.) seznamuje Zuzana Korecká podrobně nejdříve s otázkami, která hodlá ve své práci řešit a pak, jak vyplývá z názvů uvedených podkapitol s obecným geokulturním rámcem. Zajímavé úvahy o *mesoamerickém kontextu* bych osobně možná zařadil (s určitým pevnějším propojením) mezi úvodní obecné pasáže a text o *tarahumarském kontextu*.

Druhý blok „Primární systémy a obraz světa“ je v zásadě rozdělen do dvou základních částí, z nichž první se podrobně zabývá jazykem a to od obecných charakteristik až po velmi důležité konkrétní fenomény jako *Pojmenování prostoru*, *Pojmenování času*, *Prominence jako časo-prostoru*, což už pochopitelně představuje jeden ze způsobů vztahu *jazyk versus kultura*.

Po úvahách lingvistických následuje *mytologie* zejména představení čtyř tarahumarských mýtů (Mýtus o stvoření (M1), Mýtus o Slunci (M2), Mytičtí lidé Cocoyome (M3), Ztráta předků (M4) a na ně navazující obecný rozbor takových fenoménů, jaké představují čas, prostor a kauzalita (Časo-prostor v tarahumarských mýtech, Kauzalita v tarahumarských mýtech).

Třetí blok *Druhotné systémy a obraz světa* je věnován zejména příbuzenské terminologii vnímané jako příklad *druhotného systému*. V této části se zajímavou jeví, mimo jiné, subkapitola *Prostor a čas v příbuzenské terminologii*.

V *Závěru* autorka sumarizuje odpovědi na otázky položené v *Úvodu* a shrnuje a zobecňuje konkrétní výsledky, k nimž dospěla během svých terénních výzkumů a studia v homogenní celek.

Po mém soudu předložený text Zuzany Korecké splňuje kritéria kladená na podobu doktorské disertační práce. Nemám k němu zásadnějších výhrad, a proto jej doporučuji k obhajobě.

Pachuca de Soto (México), 27. 4. 2014

